

vergadering **C89 – LAN5**

zittingsjaar 2011-2012

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid

van 11 januari 2012

INHOUD

Vraag om uitleg van mevrouw Elisabeth Meuleman tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over het veiligstellen van de toekomst van de Vlaamse dorpsscholen - 628 (2011-2012)	3
Vraag om uitleg van mevrouw Tine Eerlingen tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de leefbaarheid van de Vlaamse landbouw - 724 (2011-2012)	
Vraag om uitleg van de heer Peter Reekmans tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over ruim een vijfde minder inkomen voor de Belgische land- en tuinbouw in 2011 - 734 (2011-2012)	9
Vraag om uitleg van de heer Peter Reekmans tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de evaluatie van de maatregelen genomen naar aanleiding van de schade aan de fruitteelt door de storm van 18 augustus 2011 - 775 (2011-2012)	17

■

Voorzitter: de heer Jos De Meyer

Vraag om uitleg van mevrouw Elisabeth Meuleman tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over het veiligstellen van de toekomst van de Vlaamse dorpsscholen - 628 (2011-2012)

De voorzitter: Minister-president, collega's, mijn allerbeste wensen voor 2012. Ik wens u allen een goede gezondheid en veel arbeidsvreugde.

Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Mevrouw Elisabeth Meuleman: Minister-president, het is een vraag in een context die steeds wijzigt. Ik heb ze ingediend voor het kerstreces, maar intussen is er al weer wat beweging geweest in het dossier. Toch is de vraag nog steeds relevant. Er blijft zich een probleem voordoen.

In mijn streek, de Vlaamse Ardennen, hielden directeurs van kleine dorpsscholen op 2 december een persconferentie naar aanleiding van het voornemen van onderwijsminister Smet om voor de financiering van kleinere kleuterklassen geld te zoeken door te besparen op dorpsschooltjes. Ook in andere landelijke gebieden zwelt het protest aan. Zo startte men in West-Vlaanderen al een tijdje geleden met de website en petitie www.bezorgdedirecties.be.

In Vlaanderen zijn nog veel dorpen te vinden met een eigen specifieke identiteit. Vaak is de dorpsschool een van de belangrijkste bindmiddelen tussen de mensen: ze brengt niet alleen de kinderen, maar ook de ouders dicht bij elkaar. Op dorpsschooltjes vinden dikwijls ook andere gemeenschapsvormende activiteiten plaats.

De directeurs en ouders van de schooltjes maken zich echter grote zorgen over de toekomst van deze scholen. De minister van Onderwijs wil geld vrijmaken voor kleinere kleuterklassen, wat we heel erg steunen, maar zou dat doen ten koste van de middelen voor dorpsschooltjes, wat bijzonder jammer zou zijn. Meestal maken die kleine schooltjes deel uit van een grotere hoofdschool in een naburige gemeente. Het zijn vestigingsplaatsen van de hoofdschool, waarbij één directeur verantwoordelijk is voor twee of drie vestigingsplaatsen.

Tot op heden worden de leerlingen per vestigingsplaats afzonderlijk geteld. Dankzij de huidige telnormen kan men vlot meerdere klasjes inrichten, die bovendien niet te veel leerlingen tellen. Dat er hier en daar enige beïnvloeding is van die telling, zal misschien wel waar zijn, maar het weegt niet op tegen de winst voor de kindjes die voortvloeit uit het behoud van de buurtschooltjes. Nu plant de minister van Onderwijs echter een afschaffing van die afzonderlijke telling.

Intussen hebben we in de pers vernomen dat die afschaffing al is bijgestuurd. Er zou geen volledige afschaffing komen, maar een nieuwe regeling, waarbij men de aparte telling toch nog zou behouden, met dien verstande dat de afstand tussen de hoofdschool en de vestigingsplaats anderhalve kilometer zou moeten zijn. Dat is althans wat in de pers is verschenen; ik heb daar zelf geen documenten of voorstellen over gezien.

Op zich heb ik ook bij die maatregel al vragen, minister-president. Hij zou mijns inziens regelrecht ingaan tegen uw beleidsdoelstellingen inzake een ambitieus plattelandsbeleid. Door die maatregel dreigt de minister van Onderwijs immers een van de hoekstenen onderuit te halen van een beleid dat erop gericht is het gemeenschapsleven in plattelandskernen te behouden of opnieuw te versterken. Het is belangrijk dat kinderen ook in een landelijke omgeving in hun eigen leefomgeving kunnen opgroeien, dat ze minstens tot hun 12 jaar samen met vriendjes te voet of met de fiets naar school kunnen. In veel kleine landelijke gemeenten is de buurtwinkel, de bakker, de slager of het postkantoor al verdwenen. De dorpsscholen mogen niet dezelfde weg opgaan. Integendeel, misschien is een nieuwe

integrale visie mogelijk op dorpsscholen, in het kader van de filosofie van de brede school, waarbij dorpsscholen ook een aantal andere gemeenschapsfuncties opnemen.

We verwijzen daarbij graag naar het Vlaamse plattelandsbeleidsplan, waarin ook uitdrukkelijk aandacht is voor de nieuwe demografische uitdagingen voor het platteland. In dat kader wordt er gepleit voor een actieplan dat tegemoetkomt aan de noden van alle kinderen en jongeren op het gebied van plattelandsontwikkeling binnen de realisatie van een meer integraal jeugdbeleid. Acties tot versterking van dorpsscholen vinden hierin zeker een plaats.

Minister-president, op de KLJ-actie ‘Dorpsscholen zijn broodnodig’ in 2008 getuigde u nog als volgt: “Als oud-leerling van een dorpsschool en als vader wiens kinderen naar de school in het dorp gaan, besef ik maar al te goed het belang ervan.” Op 21 september jongstleden heeft de heer De Meyer in zijn vraag om uitleg ook nog naar die actie verwezen. In uw antwoord had u het over de al voorziene correctiefactor. U dacht aan een verfijning ervan. Maar via hun actie van 2 december stelden de directies dat dat voor hen onvoldoende is. Ik ben het daarmee eens.

Omdat deze materie het zuiver schoolse overstijgt en voortgaande op het antwoord van 21 september, heb ik de volgende vragen voor u, minister-president. Bent u bereid om het voortbestaan van dorpsschooltjes te integreren in het kader van het Vlaamse plattelandsbeleid en in het programma plattelandsontwikkeling, en om meer initiatieven te nemen tot ondersteuning van dorpsscholen, teneinde het sociale weefsel in dorpen te versterken? Hebt u intussen met uw collega van Onderwijs bekeken hoe dorpsscholen extra ondersteund kunnen worden, hoe de al voorziene correctiefactor nog verfijnd kan worden en hoe vermeden kan worden dat goedbedoelde maatregelen de werking van dorpsscholen geheel hypothekeren?

Volgens het recentste krantenartikel zouden er met de nieuwe correctiefactor in plaats van 700 nog 200 dorpsschooltjes sneuvelen. Maar dat zijn er volgens mij nog 200 te veel.

Als het klopt dat men de regel zou gebruiken die de afstand van 1500 meter laat meetellen, dan vind ik dat heel arbitrair. Het zou kunnen – een voorbeeld uit mijn eigen gemeente – dat je niet aan de afstand van 1500 meter komt, maar dat er wel twee dorpsscholen dicht bij elkaar, maar in verschillende kernen van verschillende deelgemeenten liggen met een grote, gevaarlijke weg ertussen als barrière. Daardoor zullen er nooit kinderen van de ene naar de andere school gaan, of omgekeerd. Elk blijft aan zijn kant van de gevaarlijke weg, en dat is maar logisch ook, zeker voor lagereschoolkinderen.

Dat krijg je met zo’n maatregel, die achter een bureau wordt gemaakt. Het is een vrij arbitraire maatregel, die meestal niet aan de problemen op het veld beantwoordt. Daarom heb ik er een probleem mee, minister-president, en ik zou er graag uw visie over kennen.

De voorzitter: De heer Vanlerberghe heeft het woord.

De heer Jurgen Vanlerberghe: Ik ben het eens met mevrouw Meuleman dat het voortbestaan van dorpsscholen een element is voor het behoud van de sociale vitaliteit in dorpen op ons uitgestrekte platteland. Ik wil echter hoeden voor het denkbeeld dat met het behoud van de dorpsschool, ook het dorp en zijn sociale vitaliteit gered zou zijn. Het maakt er deel van uit, maar heel wat onderzoek – ook recent onderzoek in de Westhoek – wijst uit dat het om veel meer gaat dan het hebben van een school.

Los van de techniciteit van de discussie – ik heb er alle vertrouwen in dat de minister van Onderwijs voor een gepaste oplossing zal zorgen – ben ik het niet helemaal eens met de aangereikte suggestie van mevrouw Meuleman. Ze suggereert dat het voortbestaan van dorpsscholen bijna verplichtend zou worden opgenomen in plattelandsplannen en PDPO-acties (Programmeringsdocument voor Plattelandsontwikkeling) enzovoort. De kracht van PDPO en LEADER (Liaison Entre Actions de Développement de l’Economie Rurale), waar veel PDPO-middelen naartoe gaan, bestaat er precies in dat in een plaatselijke groep van

onderuit strategieën worden geschreven die zijn afgestemd op de specifieke nood van een regio. Het zou een verkeerd signaal zijn om zaken op te leggen als verplichte acties.

Minister-president, het volgende PDPO komt eraan. Bent u bereid stappen te zetten voor veel bredere acties – dorpsscholen kunnen daarin, maar er zijn ook veel andere zaken – om opnieuw minimaal 10 procent middelen te plannen in de tweede pijler van de huidige assen 3 en 4 van LEADER en PDPO?

De voorzitter: De heer Durnez heeft het woord.

De heer Jan Durnez: Ik ben ook aanhanger van een integraal plattelandsbeleid. Het probleem dat hier wordt opgeworpen, zit op het raakvlak van plattelandsbeleid en onderwijsbeleid. De ondersteuning van de plattelandsscholen gaat in de goede richting, maar in de kleine entiteiten zal er misschien meer nodig zijn om die in stand te houden. Je kunt het hebben over zoveel leerlingen per leerkracht, maar als er maar één leerkracht is die moet instaan voor kleuters tussen 2,5 en 6 jaar, of die in de lagere school drie leerjaren in één klas heeft, dan komen we in de sfeer van de inspanningen die in het gelijkekansenonderwijs worden gedaan. Daar gaat het om sociaal-economische omstandigheden, hier gaat het om omgevingsomstandigheden die wat extra's vergen. Dit is in de eerste plaats een opdracht voor het onderwijsbeleid.

Via het plattelandsbeleid zijn er misschien wel onderwijsflankerende mogelijkheden om de school die als enige community centre dat in een dorp overblijft, extra mogelijkheden te geven. Dan zitten we al buiten de onderwijsomkadering, maar wel in de brede visie op het plattelandsbeleid.

Mevrouw Meuleman, ik heb niet begrepen dat er 200 vestigingsplaatsen zouden verdwijnen. Ik heb alleen begrepen dat er van de 2400 of 2500 scholen, 200 of misschien 300 zijn die wat lestijden zouden verliezen. Dat verlies kan ook één lestijd zijn, wat te verwaarlozen is, maar het kan niet dat er zoveel vestigingsplaatsen zouden verdwijnen. Mocht dit het geval zijn, dan zouden we de minister van Onderwijs moeten vragen om dit te herzien.

De heer Jos De Meyer: Ik ben heel bezorgd over deze problematiek. De bijdrage van onze fractie is dat er al een eerste verfijning is geweest van het voorliggende ontwerp. Daardoor blijft de aparte telling voor vestigingsplaatsen toch behouden. Het kan zinvol zijn dat wat vandaag voorligt, toch nog wordt verfijnd. Als u zegt dat er voorheen 700 vestigingsplaatsen met aparte telling waren en dat er morgen 200 zouden overblijven zonder aparte telling die dan moeten verdwijnen, dan is dat iets te kort door de bocht. U mag niet vergeten dat er ook vandaag heel wat vestigingsplaatsen zijn waarvoor er geen aparte telling is omdat ze binnen een afstand van 2 kilometer, langsheen de weg gemeten, liggen. Ik moet u op dit vlak dus even corrigeren.

Mevrouw Meuleman, het voorbeeldje dat u aanhaalt – en zo zullen er misschien nog zijn in Vlaanderen – vind ik het onderzoeken waard. Eventueel moet de voorliggende regelgeving op dat vlak worden verfijnd.

Ik vind wel dat we vanuit onze fractie en vanuit onze bezorgdheid voor de dorpsschool en voor een leefbaar platteland, al bijzonder grote inspanningen gedaan hebben. Ik hoop dat we ook in u een bondgenoot vinden wanneer we ervoor pleiten om de GOK-uren en de bandbreedte daarvoor iets minder sterk uit te breiden dan sommigen vandaag wensen. Ook dat is in het voordeel van de plattelandsscholen. Ik ben benieuwd of we op de steun van uw fractie zullen mogen rekenen, maar daar ben ik minder zeker van.

De voorzitter: De heer Verfaillie heeft het woord.

De heer Jan Verfaillie: Voorzitter, ik heb de gewaardeerde betogen afgewacht van mensen uit mijn fractie die gespecialiseerd zijn in onderwijs. Ik meen dat ik namens de plattelandsgemeenten de CD&V-leden van de commissie Onderwijs mag danken voor de inspanningen die ze hebben geleverd om te bekijken hoe binnen de voorliggende budgettaire

middelen en binnen de mogelijkheden, de plattelandsscholen voor een stuk kunnen worden gevrijwaard. Het is inderdaad zo dat lokaal onderwijs in een gemeente voor een deel bepalend is voor de leefbaarheid van het dorp, naast een aantal andere zaken natuurlijk, zoals het ter beschikking stellen van bijkomende bouwgronden. Een dorpsschool is heel belangrijk voor het gemeenschapsgevoel in een dorp. Ik wil de heren De Meyer en Durnez bedanken voor de geleverde inspanningen. Groen! zou ik ook willen bedanken voor de visiewijziging: eindelijk hebben ze nu ook aandacht voor het platteland en niet alleen voor de grootstedelijke problematiek.

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Voorzitter, dames en heren, daar dit de eerste vergadering is van het nieuwe jaar, wens ook ik u een gezond en gelukkig 2012. U weet dat op basis van de Maya-kalender de wereld zal vergaan op 21 december 2012. Volgens een andere interpretatie begint op die datum een alternatieve Maya-cyclus. Laten we het bij het laatste houden en ervoor zorgen dat we er een dynamiek aan geven ook in deze commissie, een dynamiek zoals de commissie in het verleden al had.

Het is heel goed dat de problematiek van de dorpsscholen ook in deze commissie aan bod komt. Het is goed, mevrouw Meuleman, dat u verwijst naar 2008. Ik heb toen met Frank Vandenbroucke op de schoolbanken gezeten en we hebben toen ook een brooddoos gekregen. Dat alles sloot aan bij de actie om erop te wijzen dat de dorpsschool belangrijk is en we die moeten koesteren in het Vlaamse weefsel. Onze dorpsschool is vrij uniek en we moeten er wijs mee omgaan. Dat was in 2008 al zo, en wat mij betreft, is die zorg nog steeds heel pertinent aanwezig.

In de commissie Onderwijs is daar al over gesproken. De heren De Meyer en Durnez en anderen hebben het daar met de minister van Onderwijs uitvoerig over gehad.

Om te voorkomen, mevrouw Meuleman, dat u alleen moet voortgaan op krantartikelen en zo meer, wil ik vanuit mijn bevoegdheid voor het plattelandsbeleid heel concreet op uw vragen antwoorden.

Vooraf nog dit. Mijnheer Vanlerberghe, u had het over PDPO, maar wij moeten eerst vanuit Europa duidelijkheid krijgen over wat de budgetten in de toekomst zullen zijn. U weet dat we vanaf 2013 een nieuwe cyclus van middelen krijgen. Op dit moment moet daar dus met enige voorzichtigheid mee worden omgesprongen, maar ik kan nu al zeggen dat wat mij betreft, als de budgetten het toelaten, er geen grote wijzigingen moeten worden aangebracht in het beleid dat we tot nu hebben gevoerd, tenzij de budgettaire contrainte ons ertoe verplicht om een aantal dingen te herbekijken.

Op een bepaald moment dacht ik, voorzitter, dat ook het Plattelandsfonds even aan bod zou komen, want dat zou in deze context voor de gemeenten ook enig soelaas kunnen bieden, maar daarover later meer. Ik wil nu zeker het debat over het Plattelandsfonds niet heropenen.

Mevrouw Meuleman, het is zo dat ik inderdaad heb verwezen naar een aantal mogelijke technieken, waaronder een verdere verfijning van de correctiefactor, maar ook naar eventuele andere mogelijkheden ter vrijwaring van de dorpsschool. U verwees er zelf naar dat het dossier in een versnelling is gekomen. De voorbije weken werden, uiteraard in samenspraak met de minister van Onderwijs, verschillende technieken bekeken, samen met hun effect op de dorpsschool. Dit bleek een bijzonder ingewikkelde aangelegenheid omdat het natuurlijk niet de bedoeling kan zijn dat een techniek in het voordeel speelt van de ene dorpsschool, maar in het nadeel van de andere.

Het werd daarbij duidelijk dat het verfijnen van de correctiefactor, 1,1 in laagbevolkte gebieden, geen aanleiding gaf tot het gewenste effect, met name het bieden van toekomstperspectieven voor de dorpsscholen. Zo werd bijvoorbeeld getracht om in plaats van een correctiefactor in te voeren op het niveau gemeente, deze factor te plaatsen op het niveau

deelgemeente. Na afweging van deze en andere mogelijkheden, wordt de weg van de correctiefactor verlaten en zal er een nieuwe vorm van aparte telling voor vestigingsplaatsen ontwikkeld en ingevoerd worden.

Indien er zich bij een school of vestigingsplaats binnen een straal van 1,5 kilometer in vogelvlucht geen andere school of vestigingsplaats bevindt van dezelfde groep, net of levensbeschouwing en van hetzelfde niveau – kleuteronderwijs of lager onderwijs –, dan wordt er apart geteld voor deze school of vestigingsplaats. Deze nieuwe vorm van apart tellen voor vestigingsplaatsen biedt een structureel antwoord op de eerder voorziene afschaffing van de huidige aparte telling. Deze nieuwe vorm zorgt ervoor dat voor een belangrijk aantal vestigingsplaatsen ook in de toekomst apart kan worden geteld. Het gaat om meer dan 75 procent van het aantal apart tellende vestigingsplaatsen vandaag. In het bijzonder voor dorpsscholen met vestigingsplaatsen in veeleer landelijke gebieden garandeert dat voldoende ondersteuning.

Zoals u ook in de krant hebt kunnen lezen, heeft men dus die correctiefactor verlaten. Nu is er een nieuwe telwijze tot stand gekomen, waarover het laatste woord echter nog niet is gezegd. Daar kom ik straks nog even op terug. Zoals de heren De Meyer en Durnez hebben opgemerkt, moeten daar misschien nog verfijningen aan worden aangebracht. Ik sluit dat niet uit.

Mevrouw Meuleman, als ik uw vraag zo interpreteer dat u vraagt of de budgetten voor Plattelandsbeleid de dorpsscholen kunnen redden, dan moet ik jammer genoeg zeggen dat die budgetten niet van die omvang zijn dat dit kan. Het zou mijns inziens bovendien niet wenselijk zijn om binnen het onderwijs een beleid met verschillende snelheden te voeren. Daarom vat ik mijn rol vanuit mijn bevoegdheid voor het plattelandsbeleid in dezen op als het waken over de genomen maatregelen en de impact ervan op het platteland. In eerste instantie is het natuurlijk Onderwijs dat moet doen wat moet worden gedaan. Voornamelijk om die reden is al bij de eerste principiële goedkeuring van het voorontwerp van decreet de afspraak gemaakt dat er een structurele oplossing voor de dorpsscholen moest komen. In mijn antwoord op een vraag om uitleg van de heer De Meyer heb ik al gezegd dat we dat bewaken. We hebben vanaf het begin gezegd dat die structurele oplossing er moest komen.

Gisteren zijn de onderhandelingen met de sociale partners dan opnieuw opgestart, met een toelichting door de overheid van het nieuwe voorstel. Ik heb het vroeger al gezegd: ik geef het overleg met de sociale partners alle kansen om tot een resultaat te komen. Veel mensen hebben een bijdrage geleverd aan dit nieuwe voorstel, dat heel wat beter is dan het oude voorstel met de correctiefactor. We moeten komen, ook via dat overleg, tot een sluitende regelgeving waarin iedereen zich kan vinden en waarbij de problemen die zijn gerezen, maximaal worden opgelost.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Mevrouw Elisabeth Meuleman: Ik erken dat de CD&V-fractie al een grote rol heeft gespeeld in het verbeteren van het initiële voorstel. We zijn zeer blij dat die aparte telling grotendeels behouden zal blijven, zij het dat men echt vanuit het terrein moet vertrekken. Dat is zeer belangrijk. Bij de ruimtelijke ordening is er steeds meer een tendens om dat echt te doen. Pas dan is er sprake van de beste situaties op het terrein voor de mensen. Mijnheer De Meyer, ik hoop dat u er inderdaad over zult waken dat de regelgeving niet te theoretisch blijft en dat men zal kunnen bijsturen waar dat nodig is.

Minister-president, ik ben het niet helemaal met u eens als u stelt dat uw enige rol als minister van Plattelandsbeleid bestaat uit het bewaken van wat in het onderwijs gebeurt, uit het erover waken dat alles goed verloopt op het platteland. U kunt een veel actievere rol spelen wat die dorpsschooltjes betreft. Het lijkt me wél nuttig dat u die in bepaalde gevallen actief zou ondersteunen. Ik heb al een hint gegeven. Ik verwijs naar het gegeven van de brede school. Een dorpsschool is veel meer dan een plaats waar men onderwijs verstrekt. Ze kan de

hoeksteen en de spil zijn van het sociaal weefsel. Als men het heeft over de brede school, dan wordt er vooral naar de stad gekeken. We willen dat daar invoeren, omdat daar veel zorgenkindjes zijn en we daarvoor een oplossing willen bieden, maar op het platteland kan een bredeschoolmodel net zo zinvol en zelfs zinvoller zijn, als het gaat over het invullen van ruimte en het versterken van dat sociaal weefsel.

U zat erop te wachten dat iemand over het Plattelandsfonds zou beginnen, als dat er ooit komt. Ik hoop dat het er komt. Ik weet dat er al een voorontwerp van decreet klaarligt. Het versterken van het sociaal weefsel is een van de heel belangrijke doelstellingen ervan. U mag niet alleen vanuit het oogpunt van het onderwijs naar die plattelandsschooltjes kijken, maar ook vanuit de vraag wat die echt kunnen betekenen voor het sociaal weefsel en voor het platteland. Dan gaat het over veel meer dan onderwijs alleen. Zo kunt u wél actief ondersteunen. Dat is meer dan erover waken dat ze niet verdwijnen.

Ik ben van plan dat te blijven volgen.

De voorzitter: De heer Durnez heeft het woord.

De heer Jan Durnez: Minister-president, ik onderschrijf uw standpunt wat het onderwijsgenerieke betreft: de omkadering is een opdracht voor Onderwijs. We kunnen niet ook nog eens leerkrachten gaan financieren via Plattelandsbeleid of Stedenbeleid, en zo een tweede circuit maken.

Ik ben ook bijzonder verheugd met uw toezegging in het volgende Europees programma de assen die specifiek gericht zijn op het plattelandsbeleid in stand te zullen houden. Dat sluit ook aan bij de bekommernis van de heer Vanlerberghe. Uiteraard is er de vraag welke middelen ter beschikking zijn, maar ik kan me zeer moeilijk voorstellen dat de Europese Commissie na twintig jaar LEADER dit model zou verlaten.

Daarmee kom ik tot het aspect van de brede school, van het community centre. Ik ben er stellig van overtuigd dat net de dorpsscholen, vóór de stadsscholen, die bredeschoolrol hebben vervuld. Een aantal leden kunnen dat met voorbeelden staven. Ik herinner me dat we in vrijwel alle kleine kernen van de Westhoek vijftien jaar geleden met informaticaopleidingen zijn begonnen. Die zijn bijzonder succesvol geweest. Dat is een vorm van brede school.

Als u dat vanuit PDPO en misschien vanuit het Plattelandsfonds blijft ondersteunen, dan is dat een stap vooruit, ook voor het onderwijs. Het dorp zal ook niet toelaten dat de dorpsschool verdwijnt, precies omdat dan alles zal verdwijnen.

De heer Jos De Meyer: Ik wil van deze gelegenheid gebruikmaken om uw kabinet te danken voor de hulp die we hebben gehad voor de aanpassingen die we hebben gekregen. U gebruikt zelf het woord 'waakhond'. Wij zouden graag opnieuw een beroep doen op uw engagement om de regelgeving zoals ze vandaag voorligt en die al verfijnd is, nog verder te verfijnen zodat de enige dorpsschool, wanneer de vestigingsplaats een paar meter minder ver ligt dan anderhalve kilometer, in de toekomst die gunstige regeling kan behouden van een aparte telling.

Minister-president Kris Peeters: Ik zal rekening houden met de suggesties van de commissie. Het debat is nog niet volledig afgerond. Er bestaat nog een mogelijkheid tot verfijning. Het Plattelandsfonds wordt voorzien voor 2013. We moeten die brede dorpsschool verder kunnen ondersteunen. Wat het onderwijs betreft, waak ik erover dat er niets gebeurt dat tegen het platteland ingaat. In de mate dat het budgettair zinvol en wenselijk is, moet ook die brede dorpsschool verder ondersteund kunnen worden. Ik blijf zowel de waakhond als de bepleiter van het platteland in al zijn facetten.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Tine Eerlingen tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de leefbaarheid van de Vlaamse landbouw - 724 (2011-2012)

Vraag om uitleg van de heer Peter Reekmans tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over ruim een vijfde minder inkomen voor de Belgische land- en tuinbouw in 2011 - 734 (2011-2012)

De voorzitter: Mevrouw Eerlingen heeft het woord.

Mevrouw Tine Eerlingen: Vorig jaar is niet zo goed geëindigd. We kregen cijfers van Eurostat, het statistisch bureau van de Europese Unie, waaruit bleek dat het landbouwinkomen van de Belgische land- en tuinbouw het afgelopen jaar met 22,5 procent is gedaald. Daarmee kent de Belgische sector de sterkste terugval van alle Europese lidstaten. In Nederland en Frankrijk is deze daling beperkter, met name respectievelijk 8,1 en 2,6 procent.

Het geheel van de 27 EU-landen ziet een stijging van 6,7 procent die wordt aangevoerd door Roemenië, Hongarije en Ierland. Zij kennen een heel sterke stijging van hun land- en tuinbouwinkomen. De volledige EU boekte vorig jaar nog een vooruitgang van 12,6 procent.

Er zijn verschillende crisissen geweest: de EHEC-crisis, de droogte, de hagel. Toch is het moeilijk te verklaren waarom Nederland en Frankrijk slechts een lichte daling kennen en Duitsland zelfs een stijging van het inkomen terwijl ook zij werden geconfronteerd met de EHEC-crisis.

De Boerenbond wijt de achteruitgang aan de kosten van veevoeders die met 19 procent zijn gestegen, de kosten voor meststoffen die met 24 procent zijn gestegen en de kosten voor energie die met 14,4 procent zijn gestegen. Dat zijn flinke toenames. Ik veronderstel dat dit toenames zijn waarmee ook de ons omringende landen worden geconfronteerd.

Minister-president, hoe verklaart u de significant sterkere achteruitgang van het landbouwinkomen in België ten opzichte van de ons omringende landen? Beschikt u over meer gegevens over Vlaanderen? Er bestaat immers een groot verschil tussen de cijfers in Wallonië en in Vlaanderen.

Welke maatregelen zult u nemen om de leefbaarheid van onze landbouw te garanderen en onze economische positie te versterken?

De voorzitter: De heer Reekmans heeft het woord.

De heer Peter Reekmans: Minister-president, uit de voorlopige analyse van de toegevoegde waarde van de land- en tuinbouw door Eurostat blijkt niet alleen een daling van het Belgische land- en tuinbouwinkomen met 22,5 procent in 2011. België is de sterkste verliezer binnen de Europese Unie, zeker in vergelijking met landen als Denemarken, Duitsland en Roemenië, die sterke stijgers zijn. Onze buurlanden Nederland en Frankrijk kennen een daling met respectievelijk 8,1 en 6,2 procent. Dat is een gigantisch verschil met onze 22,5 procent verlies.

Wanneer we het globale inkomen binnen de EU bekijken inzake land- en tuinbouw in 2011, dan stellen we een stijging vast met 6,7 procent, dit ondanks onze grote verliezen. Dat kan alleen betekenen dat de meeste landen een stijging kennen. Het is inderdaad zo dat 19 landen een forse stijging kennen en 8 landen een daling. Ons land is een van de grootste dalers. Minister-president, u bent daar natuurlijk niet verantwoordelijk voor, of toch slechts gedeeltelijk. Ik kan u niet verantwoordelijk stellen voor het inkomensverlies in de land- en tuinbouwsector. Het beleid had hier echter wel beter op kunnen anticiperen.

De EHEC-crisis heeft natuurlijk een grote rol gespeeld. Daarnaast is er ook de problematiek in de fruitsector, waarover ik straks nog een andere vraag om uitleg zal stellen. Er moeten in elk geval redenen zijn.

Mevrouw Eerlingen heeft net terecht de deeltijfers gevraagd. Ik hoop dat de minister-president ons de cijfers voor Vlaanderen en Wallonië kan geven. Ik hoop eveneens dat die cijfers voor Vlaanderen gunstiger zullen uitvallen dan de daling met 22,5 procent die voor heel België geldt.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

De heer Stefaan Sintobin: Voorzitter, ik zou graag een paar puntjes naar voren brengen die verband houden met deze vraag om uitleg. Het is trouwens een vraag om uitleg die de afgelopen jaren vaker is gesteld. Deze vragen komen, jammer genoeg, telkens opnieuw aan bod. Elk jaar dat ik al in het Vlaams Parlement zetel, hebben we het al over het inkomensverlies van de landbouwers gehad. *(Opmerkingen van minister-president Kris Peeters)*

Dit punt is ook aan bod gekomen tijdens de bespreking van de beleidsbrief. Het is, met andere woorden, geen nieuw fenomeen.

Veel is natuurlijk aan de gestegen kosten te wijten. Dat is een bekend verhaal. Wat ik in de vraagstellingen van de vorige sprekers echter heb gemist, is de prijzenproblematiek. Ik heb dit punt al tijdens de bespreking van de beleidsbrief aangehaald. Het inkomen van een landbouwer wordt niet enkel bepaald door de kosten, maar ook door de prijs die hij voor zijn kwaliteitsvolle producten krijgt. Daar situeert zich volgens mij een groot probleem, dat trouwens ook al jaren aansleept. Er is hier al veel over gezegd. Er zijn al werkgroepen en een prijzenobservatorium opgericht.

Ik weet niet wie nu binnen de Federale Regering de verantwoordelijkheid draagt. *(Opmerkingen van minister-president Kris Peeters)*

Blijkbaar gaat het om minister Vande Lanotte. Tijdens de bespreking van de beleidsbrief heeft de minister-president verklaard dat hij contact zou opnemen met de nieuwe verantwoordelijke. Ik weet niet of dat ondertussen al is gebeurd. Het zou in elk geval interessant zijn. Indien er geen overleg met de federale overheid zou komen, zullen we weer enkele jaren onderweg zijn. Dat is in elk geval met minister Van Quickenborne gebeurd.

Er is daarnet al naar de verschillen met onze buurlanden verwezen. Bestaat er een vergelijkend onderzoek betreffende de prijzenproblematiek in die buurlanden? Ik ben hier niet van op de hoogte. Is er daar een gelijkaardig probleem met de prijzen die de landbouwers voor hun producten krijgen of leidt een probleem dat werkelijk specifiek voor Vlaanderen is ertoe dat de verschillen met de inkomens van landbouwers in de buurlanden dit jaar bijzonder groot zijn?

De voorzitter: De heer Vanlerberghe heeft het woord.

De heer Jurgen Vanlerberghe: Voorzitter, er is hier al verwezen naar het standpunt van de Boerenbond over een aantal kostendrijvers. Energie is er eentje. Het lijkt me de moeite hier even dieper op in te gaan.

Uit de conjunctuurindex van het Departement Landbouw en Visserij van november 2011 blijkt onder meer dat 79 procent van de landbouwers zich grote zorgen maakt over de kostprijs van energie. Bovendien denkt 65 procent van de landbouwers zelfs dat die kostprijs nog zal stijgen.

Ik heb er alle vertrouwen in dat de federale minister ervoor zal kunnen zorgen dat men een van onze grote handicaps, het feit dat energie in ons land een stuk duurder dan in onze buurlanden is, onder controle zal krijgen. Op zich mag dit echter geen excuus vormen om niet sterker op een decentrale energieproductie in te zetten. Energie is immers een belangrijke factor.

Er is op dit vlak al heel wat gerealiseerd. Ik denk hierbij onder meer aan de warmtekrachtkoppeling (wkk). Er zijn echter nog andere mogelijkheden, zoals pocketvergistingsinstallaties. Ik zou in dit verband dan ook twee aanvullende vragen willen stellen.

Minister-president, beschikt u over een overzicht van de decentrale productiecapaciteit in de landbouw? Dit is misschien veeleer materie voor een schriftelijke vraag. Ik hoop dat u me kunt vergeven. Ik ben hier nog nieuw.

Hebt u concrete plannen om de komende jaren nog sterker op de decentrale productie in te zetten? Dit zou de landbouw in staat kunnen stellen minstens al dit gedeelte van de kosten te stabiliseren.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Mevrouw Tinne Rombouts: Voorzitter, er zijn al verschillende elementen aangehaald die een invloed op de prijzen uitoefenen. De sterke verschillen en dalingen zijn, zoals de heer Sintobin al heeft aangehaald, niets nieuws. Nu we de sterkste daler in Europa zijn, mogen we hier echter toch even bij blijven stilstaan.

Het risicobeheer vormt een belangrijk element waar we zeker verder werk van moeten maken. De prijstransparantie vormt op zich een belangrijk element. Ook hier moeten we verder op inzetten. We kunnen correcties op de prijzen toepassen. Ik stel me echter de vraag of de prijzen hierdoor echt zullen stijgen. We mogen in elk geval die illusie niet wekken.

Tijdens de begrotingsbesprekingen heb ik dit punt ook al aangehaald. Is het op basis van dit onderzoek mogelijk nadere analyses uit te voeren en na te gaan op welke precieze verschillen we eventueel zelf invloed kunnen uitoefenen?

Ik denk onder meer aan een doorlichting van onze regelgeving. Er is een prijsbepaling en er is een toegevoegde waarde. Op welke wijze kunnen we onze producten een meerwaarde geven? De sector is zich er goed van bewust dat de landbouwers zich met betrekking tot de toegevoegde waarde op niches moeten richten. Misschien is het mogelijk op dit vlak nog in stimulansen te voorzien.

Ook wat de kosten betreft, zou ik graag een overzicht krijgen. Kunnen we doorlichten op welke wijze onze regelgeving kostenopdrijvend werkt? Op welke manier spelen we hier zelf een rol in?

De decentrale productie van energie is weer een ander element. De energie vormt op zich sowieso een belangrijk onderdeel van de kosten dat ook in andere landen aan bod komt. Kunnen we eens doorlichten waar zich in Vlaanderen knelpunten voor de land- en tuinbouw bevinden? Ik heb in het verleden al gesteld dat er in een aantal regio's sterke beperkingen met betrekking tot energie zijn.

De voorzitter: De heer Callens heeft het woord.

De heer Karlos Callens: Voorzitter, indien ik dit onderwerp van nabij bekijk, moet ik eerst en vooral vaststellen dat de studie over de procenten eigenlijk voor het einde van het jaar is gemaakt. Dat betekent dat daar eventueel nog correcties op kunnen komen. Het is niet zo dat wij al in december cijfers krijgen voor het jaar 2011, als dat jaar nog niet voorbij is. Ik stel me daar dus vragen bij. Ik twijfel aan die hoge percentages. Ik heb namelijk voeling met heel wat landbouwers, en zij spreken niet meteen over een heel slecht jaar. Er zijn er natuurlijk wel die een slecht jaar achter de rug hebben, en we kennen de sectoren waarover het gaat.

Kunt u preciseren, minister-president, over welke sectoren het hier precies gaat? Als we spreken over min 30 procent, zal het voor bepaalde sectoren over min 80 procent gaan. Maar er zullen ook sectoren zijn waar het percentage positief is. Het is belangrijk dat we weten over welke sectoren het gaat. Als er dan geremedieerd moet worden, kunt u dat misschien ook doen, zoals u ook goed bezig bent voor de varkenssector.

Het is weliswaar niet uw verantwoordelijkheid, maar ik blijf vragen hebben over de loonkost. In onze landbouwsector komen steeds meer arbeiders van vreemde afkomst binnen. In Duitsland is dat ook zo, maar daar werken die vreemde arbeiders voor een loon dat de landbouwer bepaalt. Dat betekent dat het loon heel laag is. Bij ons moet men die vreemde arbeiders het minimumloon betalen. Als je die lonen vergelijkt met de lonen in Duitsland, en je weet dat er steeds meer vreemde arbeiders in de landbouwsector zitten, denk ik dat die vraag eens op Europees vlak moet worden gesteld. Gelijk loon voor gelijk werk, enzovoort.

De voorzitter: De heer Peeters heeft het woord.

De heer Dirk Peeters: Minister-president, ik sluit me aan bij de vraag van de heer Callens naar het onderscheid tussen de verschillende sectoren. Ik ga ervan uit dat niet alle bedrijven het even moeilijk hebben gehad. Welke sectoren zijn het meest getroffen? Welke bedrijfsvorm werd het meest getroffen? Is de familiale landbouw meer getroffen, door verhoogde kost en minder opbrengst, dan de grotere bedrijven? Is er ook een onderscheid te maken tussen de regio's? Ik denk dat daar ook nog enige verschillen te zien zijn.

De voorzitter: De heer Verfaillie heeft het woord.

De heer Jan Verfaillie: Minister-president, ik sluit me aan bij de vragen naar verder onderzoek.

Wat mij is bijgebleven van ons bezoek aan het landbouwsalon in Keulen, was dat er in Duitsland tegen zeer lage prijzen wordt gewerkt in de verwerkings- en de landbouwsector. Ik houd geen pleidooi voor of tegen externe arbeidskrachten die uit het buitenland komen, maar dat kan misschien wel een van de kostprijsbepalende factoren zijn.

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Voorzitter, collega's, de reis naar Keulen heeft blijkbaar heel veel bijgebracht. Het klopt dat men in Duitsland onder de socialistische kanselier Schröder de hele sociale wetgeving heeft gewijzigd. Een van de elementen die Duitsland nu concurrentiëler maakt dan de andere omliggende landen, is dat men op een andere manier omgaat met de minimumlonen. Dat maakt het voor onze landbouwsector, maar ook voor de slachthuizen en zo meer, moeilijk om daarmee te concurreren.

Mijnheer Callens, u weet dat de loonkost een federale bevoegdheid is. Wij kunnen alleen maar bepleiten dat dat op een goede manier in de gaten wordt gehouden en verder wordt behandeld.

We moeten inderdaad voorzichtig omspringen met de cijfers. Het gaat immers om ramingen. Het is interessanter om de relatieve evolutie van dat inkomen te bekijken. Die kun je dan afzetten tegenover de verschillende jaren, andere landen en sectoren. We moeten ons niet vastpinnen op die percentages en absolute cijfers. Op de definitieve cijfers voor 2011 zullen we nog even moeten wachten.

Eind december publiceerde Eurostat het landbouwincome per arbeidseenheid 2011 in de 27 EU-lidstaten. Het globale Europees inkomen is gestegen met 6,7 procent. In 19 lidstaten nam het inkomen toe en in 8 werd een daling genoteerd. België staat met min 22,5 procent als sterkste daler genoteerd in 2011. De Boerenbond had overigens een daling met min 50 procent voorzien.

In onze buurlanden is de daling kleiner. In Nederland is dat 8,1 procent, in Frankrijk 2,6 procent en Duitsland noteerde een stijging met 14,7 procent. In de voormalige Oostbloklanden nam het inkomen het sterkst toe.

Collega's, ik heb enkele slides met grafieken gekopieerd en laten ronddelen. De rode lijn op figuur 1 toont dat we vorig jaar sterk zijn gestegen. Dat is niet toegewezen aan de minister van Landbouw. Als het sterk daalt, moet u dan ook niet meteen de minister van Landbouw viseren. De impact van het beleid op een stijging of daling moet juist worden gesitueerd.

Eurostat gebruikt als indicator voor het landbouwincome het factorinkomen per arbeidseenheid uitgedrukt in reële termen ten opzichte van het basisjaar 2005: 2005 is dus gelijk aan 100. In figuur 1 kunt u de evolutie zien, waarbij België de rode lijn is. De evolutie tussen de landen onderling kan sterk verschillen. In 2010 scoort België duidelijk beter in vergelijking met onze buurlanden en de EU-27. In 2011 ligt het Belgische inkomen 9 procent hoger dan in 2005. In Nederland is dat slechts 3 procent. Duitsland, het Verenigd Koninkrijk en de EU-27 lieten een beter resultaat optekenen ten opzichte van 2005.

Deze cijfers worden ook sterk beïnvloed door de keuze van het basisjaar 2005 en zeggen niets over de relatieve positie van de landen onderling. Daarom wordt in tabel 1 de nominale waarde weergegeven. Uit deze cijfers blijkt dat België in 2011 een inkomen optekent dat iets lager is dan in het Verenigd Koninkrijk, maar hoger dan in Nederland, Frankrijk en Duitsland en de EU-27. In België gaat het om 33.340 euro. Alleen het Verenigd Koninkrijk doet beter.

Het gemiddelde inkomen is het resultaat van soms tegengestelde evoluties bij de samenstellende sectoren. Afhankelijk van het relatief belang van de diverse sectoren in de verschillende landen, evolueert het gemiddelde inkomen anders. Bovendien kan de evolutie per sector nog verschillen van land tot land door evolutieverschillen in geproduceerde hoeveelheid en prijs. Het is dus niet evident om een eenduidige verklaring te geven waarom ons land in 2011 een sterkere daling optekent dan andere landen.

Ik probeer met de cijfers in de hand wat duiding te geven. Twee jaar geleden ging het hier over de zuivelsector die in grote miserie zat. Een paar jaar later is die sector volledig hersteld. We moeten altijd in het achterhoofd houden dat landbouw en tuinbouw heel volatiele sectoren zijn. Als het vandaag slecht gaat, zou het wel eens kunnen dat dat over enkele jaren helemaal anders is.

Wat de output van de agrarische sector betreft, noteert België een lichte daling van de productiewaarde, terwijl deze waarde in onze buurlanden en de EU-27 stijgt. Dat kunt u zien in tabel 2: 'Evolutie van de totale eindproductiewaarde en het intermediair verbruik'.

De daling van de Belgische productiewaarde is vooral te wijten aan de tuinbouw en in mindere mate aan de akkerbouw. De waardevermindering in de tuinbouw manifesteert zich bij de drie deelsectoren groenten, fruit en sierteelt, maar is het grootst bij groenten en fruit. De sterke omzetvermindering bij de groenten is vooral toe te schrijven aan de slechte prijsvorming. Begin 2011 stonden de groenteprijzen al onder druk als gevolg van een overaanbod. Daarna werd de sector getroffen door de EHEC-crisis. De Belgische fruitsector werd getroffen door een zwaar onweer in augustus, waardoor een deel van de oogst verloren ging. Bovendien zijn de prijzen tot hiertoe lager geweest dan in het voorgaande seizoen. Zeker in de tuinbouw hebben in de groentesector de prijzen en de EHEC-crisis, en in de fruitsector de storm zware gevolgen gehad.

Bij de akkerbouw noteerden de aardappelen een sterke daling. Bij de aardappelen wordt de waardevermindering veroorzaakt door de sterke prijsdaling ten opzichte van de goede prijs van het voorgaande seizoen. Dat moeten we in een tijdsperspectief zetten. De productie is duidelijk toegenomen, zowel in Vlaanderen als in de ons omringende landen, met als gevolg een sterke druk op de vrijemarktprijzen. De daling bij de tuinbouw en akkerbouw kon niet worden gecompenseerd door de stijging bij de veeteeltsector. De omzetwaarde van de zuivelsector noteert de sterkste opwaartse beweging. Ik heb gezegd hoe snel een sector zich kan herstellen.

In vergelijking met onze buurlanden weegt het aandeel van de groente- en fruitsector in de totale productiewaarde relatief sterker door – dat is te zien in figuur 2: 'Aandeel van de diverse sectoren in de productiewaarde' –, zodat onze totale productiewaarde sterker verminderde. De tuinbouw en de groentesector zijn belangrijk. Als daar iets gebeurt, heeft dat een groter effect op het geheel.

In Nederland, waar de groente- en fruitsector ook belangrijk is, werd toch een lichte vermeerdering van de productiewaarde opgetekend. Hier werd de waardedaling gecompenseerd door de stijging in de veeteeltsector en dan vooral door de zuivelsector, die hier sterk vertegenwoordigd is. Er is ook een daling, maar de compensatie van de veeteeltsector was in Nederland sterker dan bij ons, waardoor wij Nederland niet hebben kunnen volgen.

De grote stijging van de Duitse productiewaarde is toe te schrijven aan de melkveesector en andere sectoren, meer specifiek aan de voedergewassen. In Frankrijk dragen vooral de andere gewassen, meer specifiek de wijnbouw, en melk bij tot de vermeerdering. In het Verenigd Koninkrijk zijn het de granen, melk en runderen. U kunt dat afleiden uit de tabellen.

Ik ben nu bij de figuur 2 'Aandeel van de diverse sectoren in de productiewaarde'. Wat de directe kosten betreft, zien we in onze buurlanden een sterke stijging. De toename is na Duitsland het grootst in België. Vooral de kosten voor veevoeders, meststoffen en energie stegen. Deze kosten wegen relatief sterker door in de kostenstructuur van de Belgische land- en tuinbouw. Dat vindt u terug in figuur 3 'Aandeel van de diverse kosten in het intermediair verbruik, 2011'.

Dit gaat allemaal over België ten opzichte van andere landen, maar er werd ook gevraagd hoe het nu zit met Vlaanderen. De geciteerde cijfers van Europa en Vlaanderen zijn wegens conceptuele verschillen niet met elkaar te vergelijken. Verder moet worden gewezen op het heel voorlopige karakter van de cijfers van 2011.

Ik ben nu bij figuur 4 'Evolutie van de netto toegevoegde waarde per arbeidseenheid'. De evolutie van het inkomen van de afgelopen jaren wordt daarin weergegeven. Als inkomensindicator werd de nominale netto toegevoegde waarde per arbeidseenheid gebruikt.

Uit de figuur kunnen we het volgende afleiden. De Vlaamse land- en tuinbouw kreeg in 2011 te maken met een lichte daling van de eindproductiewaarde: akkerbouw en tuinbouw daalden fors: respectievelijk min 18 procent en min 13 procent. De opwaartse tendens bij de veeteeltsector, plus 8 procent, compenseert dat slechts gedeeltelijk. Ook de kosten liepen fors op en dan vooral die voor meststoffen, plus 23 procent, de veevoeders, plus 8 procent, en energie, plus 15 procent. Daardoor zakte het algemeen inkomen sterk na het inkomensherstel van 2010. Het landbouwinkomen bereikte in 2011 een dieptepunt sinds 2000. De netto toegevoegde waarde per arbeidseenheid is ten opzichte van 2010 gedaald met 34 procent en bereikt een niveau net onder dat van de crisisjaren 2008 en 2009.

Vlaanderen is in 2011 harder getroffen dan Wallonië. Tuinbouw is vooral een Vlaamse aangelegenheid. Ongeveer 91 procent van de Belgische productiewaarde voor groenten en fruit is voor rekening van Vlaanderen. Wat de directe kosten betreft, wegen de kosten voor energie en veevoeders zwaar door in de glastuinbouw en de intensieve veehouderij, sectoren die vooral in Vlaanderen gesitueerd zijn. Als u Vlaanderen met Wallonië vergelijkt, moet u ook kijken naar de sectoren waarin wij sterk zijn, naar de sectoren die in Vlaanderen overweldigend aanwezig zijn. Als die sectoren, om verschillende redenen, klappen krijgen, dan komt dat hier harder aan dan in Wallonië.

Er werd gevraagd welke maatregelen we zullen nemen om de leefbaarheid van onze landbouw te garanderen. De heer Callens verwees er al naar dat we heel veel hebben gedaan om de bedrijven door de crisis te loodsen. Ik zal niet opnieuw dieper ingaan op de overbruggingskredieten en zo meer. We hebben ook steun vervroegd uitgekeerd. We hebben gereageerd op elke crisis. We hebben een tuinbouwsectorcrisis gehad, een crisis in de varkenssector en een crisis in de zuivelsector. We hebben initiatieven genomen zoals een rondetafel zuivel, een strategisch plan korte keten, het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds en zo meer. Dat alles is hier al aan bod gekomen. We hebben heel veel gedaan en we zullen dat ook blijven doen, wetende dat het dalen van het inkomen afhankelijk is van een aantal elementen.

Mijnheer Sintobin, wat de prijzenproblematiek betreft, hebben we nu – dat heb ik samen met u vastgesteld – een heel actieve federale minister van Economie, die in zijn portefeuille voornamelijk consumentenzaken heeft, maar ook het Prijzenobservatorium. Ik zal binnenkort ook naar zijn inzichten vragen. Ik zal hem vragen welke dynamiek hij aan dat Prijzenobservatorium zal geven. Nadat hij één ombudsdienst heeft gerealiseerd, moet het ook mogelijk zijn om het Prijzenobservatorium ook een dynamiek te geven, voor de landbouw in het bijzonder. In de vorige federale legislatuur is daar niet echt veel uit gekomen. We hebben altijd gezegd dat het een federale materie is, dat wij niet hetzelfde werk willen doen als het werk dat federaal moet gebeuren, maar dat we onze verantwoordelijkheid zullen nemen als het federaal niet gebeurt. Ik ga ervan uit dat de federale minister die bevoegd is voor consumentenzaken, prijzenbeleid en Prijzenobservatorium, daar ook de nodige dynamiek aan zal geven.

Mijnheer Vanlerberghe, energie is natuurlijk een heel belangrijk element. Ik volg uw stelling volledig over het belang van decentralisatie of het ervoor zorgen dat de landbouwers zo veel mogelijk energie tegen een zo laag mogelijke kost kunnen krijgen, hetzij van het net, hetzij door eigen gedeconcentreerde initiatieven. U hebt terecht de wkk genoemd en u weet dat wij daar 28 procent steun aan geven. Ook andere zaken blijven mogelijk. Vanaf het moment dat een vergunning nodig is, zijn er ook altijd snel acties van actiecomités die ertegen fulmineren. Het beleid tot nu is heel duidelijk geweest; we blijven het onverkort doortrekken. U moet het niet verder vertellen, maar we geven trouwens nog 8 procent steun voor zonnepanelen voor de landbouw. Dat is goed, maar het is niet de bedoeling dat iedereen zich nu gaat uitgeven voor landbouwer om die 8 procent te krijgen.

Mevrouw Rombouts, u had het over een verdere doorlichting. Er moet zorgvuldig worden omgesprongen met deze cijfers. Ik heb geprobeerd die ook te duiden in al hun facetten en nuances. Natuurlijk moeten we blijven bekijken hoe we de transparantie kunnen vergroten en verder kunnen inwerken op een aantal elementen. De landbouw is een specifieke sector. Dat moeten we beseffen. Ook moeten we beseffen dat dit alles zich op een markt afspeelt, net als bij andere ondernemingen. Bijvoorbeeld als het gaat over de varkensprijzen, speelt dit zich zelfs af op de wereldmarkt. Wat de keten en de transparantie binnen die keten betreft, kunnen of moeten er nog verdere initiatieven worden genomen.

Voorzitter, ik denk dat ik bij dezen op alle vragen heb geantwoord. Het is normaal dat dit elk jaar terugkeert: elk jaar hebben we immers nieuwe cijfers. We moeten dit zeer nauwgezet blijven volgen. Het is natuurlijk jammer dat België en Vlaanderen een sterke daling hebben gekend, terwijl we het jaar voordien de sterkte stijger waren. Vlaanderen is zeer sterk aanwezig in de land- en tuinbouw, en specifiek in de fruitsector. Spijtig genoeg zijn specifiek die sectoren in 2010 getroffen door EHEC, door stormen enzovoort. Dat komt harder aan in Vlaanderen dan in de rest van België. Ook ten opzichte van andere landen hebben we dat minder kunnen goedmaken via andere sectoren, zoals de veeteelt. We kunnen alleen hopen dat deze daling zich in 2012 niet verder doorzet en dat er een positieve trend zal zijn. Als er crisissen en specifieke problemen zijn, dan pakken we die aan, zoals we dat in het verleden ook hebben gedaan.

De voorzitter: Mevrouw Eerlingen heeft het woord.

Mevrouw Tine Eerlingen: Minister-president, ik dank u voor uw antwoord. Ik vind het goed dat u de cijfers nog kunt relativiseren. Het is natuurlijk jammer dat we die sterke daling hebben gekend. 22 procent is niet niets. Ik begrijp nu echter dat de diverse sectoren zwaarder of minder zwaar doorwegen in de diverse landen. Dat was verhelderend. Dat verklaart waarom wij een sterkere daling hebben gekend dan Duitsland, Frankrijk of Nederland.

In uw beleidsbrief had u ook al aangegeven dat het netto-inkomen van de landbouwers bij ons toch vrij hoog is. Ik hoop dat we dat zo kunnen houden en dat dit inkomen dit jaar opnieuw kan stijgen. Ik hoop dat we minder met crisissen te maken zullen krijgen, maar natuurlijk hebben we dat niet zelf in de hand.

In het verleden hebt u inderdaad maatregelen genomen om die crisissen de baas te kunnen. Natuurlijk kunt u die maatregelen slechts naderhand nemen. U kunt de crisis niet ongedaan maken. Ik hoop dat u dat dit jaar, indien nodig, opnieuw zult doen, en dat u een aantal concrete maatregelen voort zult uitwerken.

Anderzijds zal het beleid dat Europees en ook federaal wordt gevoerd, toch ook wel bepalend zijn voor de toekomst en de weerbaarheid van de sector. U hebt daarnaar verwezen. Ik hoop dat dit alles maximaal op elkaar kan worden afgestemd.

De voorzitter: De heer Reekmans heeft het woord.

De heer Peter Reekmans: Minister-president, ik dank u voor uw antwoord. De cijfers zijn inderdaad negatief. Dat is natuurlijk een van de redenen voor het stellen van deze vragen. Het is echter absoluut nooit mijn of onze bedoeling geweest, in tegenstelling tot wat u daarnet dacht, om u verantwoordelijk te stellen voor dat verlies. Ik vind echter wel dat dit onze aandacht moet hebben. De cijfers die u ons ter zake hebt gegeven, vind ik dan ook zeer nuttig en interessant. Het is belangrijk dat bij vragen de juiste cijfers en de juiste samenstelling worden gegeven.

Ik heb enkele heel kleine bijkomende vragen, omdat me toch enkele dingen zijn opgevallen. Als ik kijk naar het aandeel van de diverse kosten in het intermediair verbruik, dan valt de kostprijs van veevoeder in België ten opzichte van de 27 Europese landen me sterk op. In België bedraagt dat aandeel van veevoeder 50 procent van de productiewaarde, terwijl het Europese gemiddelde 40 procent is. Dat is gigantisch.

Ik beweer niet dat energie in ons land goedkoop is, maar als we het aandeel van de energiekosten bekijken, dan is dat wél lager. Dat verbaast me vooral. Dat zijn heel opmerkelijke vaststellingen. Ik hoop dat de cijfers juist zijn, want vooral met betrekking tot energie verbaast dit me. Graag had ik ook uw reactie op die gigantische verschillen met het gemiddelde wat veevoeder betreft.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Mevrouw Tinne Rombouts: Minister-president, ook ik dank u hartelijk voor uw antwoord. Het is goed dat die cijfers worden geduid, ook per sector. We voelen allemaal aan dat de ene sector het het ene jaar zwaarder te verduren heeft dan in de andere jaren. Minister, u wijst erop dat specifiek de tuinbouwsector een zwaar jaar achter de rug heeft. Dat hebben we inderdaad ook ervaren dit jaar. In dat verband wil ik even terugkomen op de energiekwestie. Het lijkt me interessant om op de kaart te gaan kijken waar de tuinbouwvestigingen zich bevinden en waar er netwerkproblemen zijn. Ik weet dat dit niet rechtstreeks uw bevoegdheid is, maar mogelijk is het interessant om ter zake de vinger mee aan de pols te houden en die knelpunten op te lossen.

Het lijkt me ook interessant dat wordt geanalyseerd op welke punten onze wetgeving de kosten doet stijgen in vergelijking met andere landen. Ik voel dat iedereen in dit parlement en deze commissie zich zorgen maakt over het inkomen van de landbouwers, over de wetgeving en de maatregelen die we hier zelf opleggen. Wanneer er inzichten zouden kunnen worden gegeven in die analyse, zou het interessant zijn voor de collega's om daarmee aan de slag te gaan.

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Mevrouw Rombouts, we zullen nagaan welke bijkomende analyses kunnen worden uitgevoerd. Iedereen weet echter waar die bijkomende kostendrijvers zich situeren, los van die die we al hebben besproken. Zo heeft Vlaanderen een beperkt landbouwareaal. Dat betekent dat de landbouwgrond zeer kostbaar is. Dat is een kostenelement dat niet hetzelfde is in andere landen die meer ruimte hebben om aan landbouw te doen. Een ander element betreft de wetgeving inzake dierenwelzijn en leefmilieu. Wanneer die wet strenger is voor de Vlaamse landbouwers, dan betekent dat een

bijkomende kost die andere landen niet hebben. Wanneer de commissie van oordeel is dat deze wetgeving een kostendrijver is voor de landbouw, dan moeten we daar in de toekomst misschien meer rekening mee houden.

Mijnheer Reekmans, u vraagt bijkomend cijfermateriaal en onderzoek en bijkomende argumenten om het verschil te verklaren. Dat moet mogelijk zijn en zelfs wenselijk.

U moet figuur 3 over de veevoeders samen lezen met figuur 2 over het aandeel van de diverse sectoren in de productiewaarden. We zien dat er een zeer nadrukkelijke aanwezigheid is van varkens in België. Dat betekent ook dat er veel veevoeder nodig is. Het gaat hier over diverse kosten in het intermediair verbruik. Een grote varkenssector vraagt veel veevoeder.

Ik ben het met u eens dat een aantal zaken verder moeten worden bekeken. Ik geef die argumentatie op basis van de vergelijking van de figuren en tabellen. Ook daar kan zeker aan gewerkt worden. Vlaanderen zit met een aantal kostendrijvers die in andere landen niet aanwezig zijn. Het moet onze grootste zorg zijn om die te detecteren wanneer die er zijn en deze indien mogelijk weg te werken.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Peter Reekmans tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de evaluatie van de maatregelen genomen naar aanleiding van de schade aan de fruitteelt door de storm van 18 augustus 2011 - 775 (2011-2012)

De voorzitter: De heer Reekmans heeft het woord.

De heer Peter Reekmans: Minister-president, op 18 augustus werden de fruittelers vooral in het Hageland in Vlaams-Brabant en Limburg zwaar getroffen door een storm. De weken erna werden een aantal maatregelen aangekondigd en genomen die aan de problemen voor de fruitteeltsector moesten tegemoetkomen.

Op 21 september, tijdens de eerste zitting van de Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid na het zomerreces, werd eveneens uitgebreid over deze problematiek gesproken.

Minister-president, kunt u enige toelichting geven over de maatregelen die na de storm van 18 augustus zijn genomen? Werd er veel beroep gedaan op deze maatregelen? In hoeverre lopen de dossiers nog? Ik heb het dan specifiek over de Vlaamse maatregelen.

Kunt u ook meer informatie geven over het overbruggingskrediet? Ik heb van de sector vernomen dat de Vlaamse Regering dit zelfs nog niet goedgekeurd zou hebben. U hebt in de zomer overbruggingskredieten aangekondigd, ook in deze commissie. Klopt het dat die beslissing nog altijd niet is genomen? Wanneer die beslissing nog niet is genomen, wanneer gebeurt dat dan wel?

Ik heb ook gehoord dat het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF) nu weliswaar vroeger uitbetaalde, maar ook een jaar betalingsachterstand had. Wat ze nu dus hebben betaald, was van het jaar voordien. Eigenlijk is deze maatregel dan ook geen gunst. Klopt dat?

De fruittelers moeten in februari hun bijdrage betalen aan het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM) die ze dan in maart kunnen terugvragen. Is het niet mogelijk om die korting meteen door te rekenen? Het lijkt me nogal belachelijk om iemand in februari een bijdrage te doen betalen en die dan in maart terug te betalen.

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Mijnheer Reekmans, kort na de storm hebben wij vanuit Vlaanderen gevraagd dat de Federale Regering deze storm zou erkennen als een algemene ramp. Dat is ook gebeurd. De Federale Regering heeft ook beslist dat de sociale bijdrage voor het derde en vierde kwartaal van 2011 kon worden uitgesteld. We hebben zelf een aantal maatregelen getroffen. Aangezien de heer Reekmans hier geen specifieke vragen over heeft gesteld, zal ik niet op de overbruggingskredieten ingaan. Ik heb wel wat tekst en uitleg daarover bij me.

De voorzitter: Minister-president, ik stel voor dat we uw uitgebreid antwoord straks onder de commissieleden verspreiden.

Minister-president Kris Peeters: Wat de vervroegde betaling van de VLIF-premies betreft, heeft men aan alle begunstigden in totaal 3,7 miljoen euro, gespreid over 328 premies, uitbetaald. Die betalingen dateren van 27 september 2011. Ik weet dan ook niet waar het verhaal over een pas ingehaalde achterstand vandaan komt. Indien uit de eindcontrole van het VLIF-dossier blijkt dat is voldaan aan alle voorwaarden om steun te krijgen, wordt de helft van de kapitaalpremie uitbetaald. De andere helft wordt pas een jaar later uitbetaald. De gunstmaatregel van de vervroegde uitbetaling houdt in dat de tweede schijf onmiddellijk wordt uitbetaald.

Het VLIF heeft met betrekking tot de lopende dossiers geen betalingsachterstand. Indien de heer Reekmans daar concrete aanwijzingen van heeft, mag hij me die gegevens altijd bezorgen. Ik zal dat dan nader bekijken.

Daarnaast is er een uitstel van kapitaalaflossing. Er is voorzien in de mogelijkheid de aflossing van de lopende kredieten uit te stellen. De kredietnemer moet hiervoor zijn bank aanspreken. De bank past dan de richtlijnen van het VLIF toe.

We hebben ook onze steun verleend aan kredietherschikkingen met behoud van de VLIF-financiering en aan hagelnetten. Het VLIF verleent steun voor de aanplanting van nieuwe bomen. In dat geval bedraagt de financiële ondersteuning 8 procent van de investering in bomen en in steunmateriaal. Indien het om de aanplanting van nieuwe, commercieel beloftevolle variëteiten gaat, bedraagt de financiële ondersteuning 28 procent.

Ik heb de telerverenigingen de mogelijkheid geboden hiervoor een beroep te doen op de gemeenschappelijke marktordening voor groenten en fruit (GMO groenten en fruit). Indien ze dit wensen, kunnen ze op die manier steun krijgen voor de aanplanting van nieuwe, commercieel beloftevolle rassen. Ik heb de mogelijkheid van de GMO groenten en fruit ingevoerd omdat een aantal telers het plafond van de steun van het VLIF in de periode 2007-2010 heeft bereikt. Op deze manier krijgen de telersverenigingen de mogelijkheid om de middelen van de GMO groenten en fruit te maximaliseren.

De GMO groenten en fruit biedt ook ondersteuning met betrekking tot de hagelverzekering. De bij de erkende productieverenigingen aangesloten telers, een groep die toch 90 procent van de telers vormt, kunnen een ondersteuning krijgen van maximaal 50 procent van de verzekeringspremie.

In december 2011 is aan 118 getroffen telers, wat 49 procent van de langs het kanaal van de telersverenigingen verzekerde telers is, een schadevergoeding uitbetaald. Het betreft hier een areaal van 1375 hectare. Verder zijn ook voorlichtingsactiviteiten met betrekking tot hagel georganiseerd.

De bijdrage aan het VLAM is verminderd. Normaal gezien moeten fruittelers per hectare voor fruitteelt gebruikte grond een bijdrage aan het VLAM betalen. Die bijdrage is bedoeld voor de promotie door het VLAM van het Vlaams fruit. In het geval van exceptionele verliezen wordt de verschuldigde bijdrage in functie van een schadepercentage verminderd. Het VLAM voert momenteel gesprekken met de sector om af te spreken hoe dit administratief het efficiëntst kan worden aangepakt.

Volgens de heer Reekmans zou het om een vestzak-broekzakoperatie gaan. Ze zouden het geld eerst krijgen en dan moeten teruggeven. Dat is me niet bekend. Ik zal dit in mijn achterhoofd houden. Ik heb enkel vernomen dat het VLAM hierover momenteel volop gesprekken voert. Indien de heer Reekmans over andere informatie beschikt, zou ik het VLAM hier graag mee confronteren.

Voor het overige stel ik voor dat ik de commissiesecretaris mijn uitgebreider antwoord bezorg. De meest pertinente vragen van de heer Reekmans heb ik in elk geval beantwoord.

De voorzitter: De heer Reekmans heeft het woord.

De heer Peter Reekmans: Ik dank de minister-president voor zijn antwoord. Ik zal hem de concrete dossiers van de betrokkenen overmaken. We moeten natuurlijk wat op de privacy van die mensen letten. Zo hebben bepaalde mensen hun VLIF-steun van het voorgaande jaar pas nu ontvangen. Die achterstand is pas recent ingelopen.

Ik beschik ook over een concreet dossier in verband met mensen die in februari 2012 moeten betalen en die dat geld dan in maart 2012 kunnen terugvragen. Het lijkt me dan ook terecht dat momenteel gesprekken worden gevoerd. Dit is immers vrij gek. Iemand moet in februari 2012 betalen en kan dat geld dan in maart 2012 al laten terugstorten. Ik juich toe dat op dit vlak momenteel stappen worden gezet.

Wat de minister-president net over het overbruggingskrediet heeft verteld, komt niet overeen met wat hij hier op 21 september 2011 heeft verklaard. Toen heeft hij gesteld dat hij de ministerraad effectief een overbruggingskrediet voor de sector zou laten goedkeuren. Voor zover ik weet, is dat nooit of alleszins niet in die vorm gebeurd.

Misschien moet ik hierover nog eens een schriftelijke vraag stellen. Ik zal dan een citaat uit het verslag van de vergadering van 21 september 2011 toevoegen. Wat de minister-president daarnet over het overbruggingskrediet heeft gezegd, is in elk geval iets heel anders. Het is natuurlijk mogelijk dat ik toen niet goed heb begrepen wat de minister-president met een overbruggingskrediet bedoelt. Hij heeft ten aanzien van de banken bepaalde stappen gezet. Hij heeft de sector bijgestaan. Hij heeft toen echter aangekondigd dat de Vlaamse Regering voor de tuinbouwers in moeilijkheden een overbruggingskrediet zou hanteren. Het is mogelijk dat ik het verkeerd heb begrepen. Ik vind in elk geval dat hij nu iets heel anders heeft verteld.

Minister-president Kris Peeters: Ik heb niets over de overbruggingskredieten gezegd. Ik heb enkel het uitstel van kapitaalaflossing toegelicht. Wat de overbruggingskredieten betreft, is op 13 december 2011 een omzendbrief uitgevaardigd. De inhoud van die omzendbrief past perfect bij mijn vroegere verklaringen. De Vlaamse Regering heeft een beslissing genomen en uitgevoerd. De omzendbrief van 13 december 2011 is daar een gevolg van. Mijn toelichting van daarnet had betrekking op het uitstel van kapitaalaflossing. Dat is een andere zaak. De heer Reekmans moet het maar eens nakijken. Volgens mij heb ik uitgevoerd wat ik vroeger in de commissie heb verklaard.

De heer Jos De Meyer: Ik wil nog een kleine tip meegeven, minister-president. Ik denk dat de coöperaties en veilingen een bijzonder belangrijke rol kunnen spelen. Zeker in crisisperiodes, maar ook op andere momenten, is een intense samenwerking tussen onze coöperaties en veilingen broodnodig.

Minister-president Kris Peeters: Mijnheer Reekmans, wat de overbruggingskredieten betreft, moet ik dat nog eens bekijken. Ik kijk uit naar die dossiers. Als u de namen met zwart doorstreept, is dat voor mij ook goed. Ik zal dat direct nakijken.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■